

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Als kind ben ik gedoopt. Maar ik herinner mij daar niets van. Er zijn een paar foto's van. En voor de rest - u kent dat wel - vul je het in met beelden van andere dopen die je in je leven meegemaakt hebt.

En toch - toen ik voor de eerste keer in de kerk van mijn jeugd preekte, keek ik wat ontroerd naar het doopvont, met de gedachte 'daar is het begonnen'.

Wat ik me wel van vroeger herinner is, dat er bij ons in de straat in Almelo waar wij speelden plotseling boompjes geplant werden. Dunne, iele, boompjes. Ik denk net in de droge zomers van '75 of '76. En dat we toen heel plichtsgetrouw emmers water bij die boompjes gooiden, om dat jonge leven een leven te gunnen.

Eigenlijk is dat ook een vorm van dopen.

Een paar maanden geleden liepen we nog eens door die straat 'en zie', het zijn grote, stevige bomen geworden.

Het is ongelooflijk belangrijk hoe een leven begint. Een mensenleven *zéker!* *Liefde* - in de vorm van zorg en aandacht, voeding en opvoeding - is het begin van alles, van alles wat een mens nodig heeft om mens te worden, uit te groeien tot een mens die ook zelf weer in staat zal zijn tot liefde.

Gaat er in dat begin wat mis - en omdat het allemaal zo kwetsbaar is, kan dat zeker gebeuren - dan *tekent* dat iemands leven.

Maar ik geloof dat daarmee toch nog niet het laatste woord over ons leven gesproken is. Zelfs als het iemand voor het leven tekent, hoeft dat nog geen 'doem' te zijn.

Een mens is niet alleen. Niet alleen met zijn of haar getekend zijn. Er kunnen mensen zijn die liefde aandragen. Die weten om te gaan met littekens en verwondingen. Die 'emmertjes begrip' uitgieten, bij die verdroogde of geschonden wortels.

Zodat een getekend mens *tóch* kan zijn een 'een groene boom die staat geplant waar waterbeken vloeien door het land, wiens loof de droogte niet hoeft te duchten' - zoals we net uit Psalm 1 zongen.

Ieder mens kan zo'n boom zijn, kan uitgroeien tot een 'terebint - een stevige eik van gerechtigheid'. Dat is Gods wens, dat is de zin van leven. Wat je ook overkomen is - *dit* kun je zijn, zo'n terebint.

Jesaja gebruikt dat beeld als het land in puin ligt, symbool voor hoe een samenleving in verval is geraakt, van buitenaf maar zeker ook van binnenuit.

Te lang is er voor armen geen goed verhaal geweest. Te lang bleven gebroken harten onverzorgd. Te lang waren mensen opgesloten in hun isolement, hun eenzaamheid - zonder opening naar licht, ruimte en vrijheid.

In onze dagen is het onder jongeren een enorm probleem: de druk van presteren die hen de adem beneemt.

En heel dat verval van 'wat er *werkelijk* toe doet' heeft in Jesaja's tijd geleid tot ballingschap: niet, nérgens meer 'thuis' zijn, zou je dat kunnen vertalen. Vervreemd van je wortels, vervreemd van elkaar. Leven onder een onbarmhartig regime - of dat nu toen dat van Nebukadnezar was of nu dat van de dwingende drang naar alleen maar meer en meer, die ons zo benauwt.

En dat tekent ons. Dat tekent een nieuwe generatie. Dat tekent verschrikkelijk ons *klimaat*, waarvan 'amper nog ergens kunnen skiën' wel niet het ergste maar wel een schokkend feit is.

Jesaja weet het allemaal en heeft het met zijn volk ondergaan. Maar nú roept hij dwars daar tegenin dat het geen doem is, geen doem *hoeft te zijn*, dat er van de Eeuwige uit een 'jaar van goede wil' en 'een dag van genoegdoening' komt, kortom dat er omkeer nodig én mogelijk is.

Hij heeft het over wederopbouw van wat al generaties lang is vervallen. Hij heeft het over verbroedering tussen mensen, dat elkaar vreemde en onbekende mensen, elkaar zullen helpen bij het herstel.

Maar het mooiste is toch dat beeld van mensen in rouw - over dit alles, over alles wat hen persoonlijk heeft getroffen en in deze rouw heeft gedompeld - dat deze mensen *terebinten*, stevige eiken van gerechtigheid zullen zijn.

Dat is als ik het goed lees nog méér dan dat hen récht wordt gedaan - dat óók, maar ze zullen ook zelf weer tot het doén van gerechtigheid in staat zijn, functioneren, opbloeien, stralen tussen de mensen.

In die grote verbondenheid door de liefde van God vandaan die ons verbindt met elkaar en met de wereld om ons heen.

Ja, mensen zijn getekend, en het wordt niet weggepoetst of ongedaan gemaakt, maar er is wel een toekomst - een *opening* naar het leven!

En Jesaja's beelden zijn zo hoopvol. Ben je in rouw? Letterlijk getekend met - hoe dat toen gebruikelijk was - stof en as op je hoofd? Dan zul je in plaats daarvan een kroon op je hoofd krijgen. En de geur van dood zal veranderen door vreugdeolie op je hoofd. En feestkleding zal jou - met je verslagen geest - ooit weer stáán en goed aanvoelen.

Nogmaals: het is geen grote stappen - mooi verhaaltje - snel thuis. Maar het is het perspectief, de vaste hoop dat er een keer *zal* komen en ook *kán* komen.

En misschien is dat laatste nog wel het belangrijkste: dat je het misschien te allen tijde in je verdriet of somberheid over de situatie nog niet *zíet* - nog lang niet - maar wel weet dat het *kán*.

En dat brengt ons ook bij de doop, de dooppraktijk van Johannes de Doper. Die zo ontzettend indringend gericht is op jóú, op ieder persoonlijk, als mens.

Hoe jij kan afspoelen wat aan je kleeft. Hoe je kopje onder kan gaan *en* weer boven komen. Hoe je in het diepe water afdaalt *en* weer aan land kan komen. Hoe je als nieuw de ervaring van

grond onder je voeten kunt ervaren. Alsof je de ark van Noach uitstapt na lange tijden van ‘het water tot de lippen’: een duif vliegt je tegemoet met de boodschap dat de wereld *ook voor jou* weer bewoonbaar is.

Het is het Bijbelse beeld van door de diepte van het water heen komen - *kunnen* komen. Karel Eykman laat het in zijn weergave van de prediking van Johannes de Doper bij de rivier de Jordaan zo klinken: ‘Je moet door het water heen om iets nieuws te bereiken, dat was met Mozes al zo, toen hij met zijn volk dwars door de Schelfzee heen uit Egypte wegvluchtte. En dat was hier op deze zelfde plek al net zo, toen Jozua met zijn volk dwars door de Jordaan dit veelbelovende land binnentrok. En nu, nu gaat het weer gebeuren!’

‘Water’ lijkt zo dubbel: je hebt die boom in Psalm 1 die van levend water moet drinken om te kunnen groeien. *En* je hebt de verhalen van ‘door het water heen’ en ‘uit het water gered’, waarbij het water heel gevaarlijk is.

Maar je zou ook kunnen zeggen dat het ten diepste en uiteindelijk hetzelfde is, namelijk het water dat *leven geeft*. Al is het door de diepte heen...

Aan Jezus’ doop is juist dát af te lezen. Dat het door de diepte zal gaan, dat niemand ooit zal kunnen beweren dat het geloof voor ‘diepte’ immuun is, dat die wij God noemen ons voor de diepte behoedt.

Want kijk maar: als Jezus zéér tot zich laat doordringen wat Johannes met de doop bedoelt, en wéét dat ook zĳn weg alleen maar een weg door de diepte zal zijn, en hij zich dus wil laten dopen, dan wil Johannes hem dat verhinderen.

Precies zoals veel later Simon Petrus Jezus wil verhinderen zijn weg naar Jeruzalem verder te gaan, omdat Jezus zegt daar te zullen moeten lijden.

Johannes had in zijn prediking over de doop met water gezegd dat er iemand hem zou opvolgen die zou dopen met ‘heilig vuur’ en geestkracht en dat de ‘wan in zijn hand is’ een ‘de bijl aan de wortel’.

En kennelijk meent Johannes - op het moment dat hij Jezus die vóór hem staat als deze opvolger herkent - kennelijk meent hij dan dat deze ‘geweldenaar’ met zijn vuur en bijl de doop - dus het gaan door de diepte - niet nodig heeft.

‘Ík Ú dopen? laat me niet lachen, u moet mij dopen’, zegt hij. Nico ter Linden vulde dit dialoogje ooit weergaloos aan en schreef: “‘Johannes, ik wil dat jij mij doopt’”. “Dat zou de omgekeerde wereld zijn,” zei Johannes. “Ik ben het nog niet waard om als een slaaf voor jou te bukken en schoenriem los te maken. Ik jou dopen? Jij moet mij dopen. Jij hoort bij het koren!” “Nee,” zei Jezus, “ik hoor bij het kaf.”

Het kaf - dat is in mensentermen de ultieme diepte, waar geen mens bij wil horen. Waar geen mens wil zijn, de diepte, de mensen en de situaties die wij schuwen.

Maar dáár moet het doorheen, zegt dan ook de hemel zelf, die zich ‘op het hoogtepunt van deze diepte’ even opent - net als in de kerstnacht - en zegt: deze, zó’n mens, is mijn geliefde mensenkind, in wie ik ‘een welbehagen’, vreugde vind’.

Tot het hart van ieder die de diepte niet schuwt, ook niet haar of zijn *eigen* diepte, zal deze stem klinken: die liefde uitspreekt - 'ik heb je lief' en ons zo 'doopt', een nieuwe kans, een nieuw begin gunt.

Moge het zo zijn - Amen.